

ST. — NO. 1821.

Entered as second-class matter, Dec. 6, 1947, at the post office at Chicago, Ill., under the Act of Congress of March 3, 1879.

CHICAGO, ILL., 5. AVGUSTA (August 5), 1942.

Published Weekly at 2301 S. Lawndale Ave. — LETO—VOL. XXXVII.

Dusi ranjeni se vendar dobro počutijo naši mornarji, ko se vračajo domov iz pomorske bitke, kjer so tvegali svoje življenje v obrambo svoje demokratične dežele.

Strah pred drugo fronto se vidno pojavlja med naciji

NACIJI POUĐARJAJO SVOJO PRIPRAVLJENOST. — PRIPRAVE SE OPAŽAJO NA OBEH STRANEH. — NEMŠKI TISK NAPOVEDUJE VPAD. — GOEBBELS SE ROGA AMERIKANCEM

Vojaki dogodki na ruskih "blaznosti". S temi besedami je pretkani nemški gobeždar potvedil veliko več, kakor je pa misil. Znano je, da se nacijski vojaški krogi ne bojijo nobene reči huje kakor bojevanja na dveh frontah. In tako je začel Goebbels, ki je že večkrat s svojo propagando dosegel več, kakor so dosegli nemški generali s svojimi oboroženimi silami, strašiti zavezničke znanosti nemško "nepremagljivostjo" ter jim dopovedovati, kako strašno blazno bi bilo, če bi tvegli drugo fronto v Evropi.

Znamenj za to, da se vršijo priprave na obeh straneh, ne manjka. Osišče pošilja sedaj prevozna sredstva, ki bi se imela rabiti na vzhodu, na zapad, če je verjeti njihnim poročilom.

Nekaj nenavadnega je to, da je sedaj vse polno vesti o "drugi fronti" iz nemških virov. Iz Pariza je prišlo zadnji teden poročilo o tem, kako se je vršila velika vojaška parada, po ulicah ob Champs d'Elysses, v kateri je baje paradiroval elitno vojaštvo z vzhoda.

Na tisoče delavcev zaposlenih v grajenju silnih utrdov

Večkrat poudarjajo nemška uradna poročila, da je bilo v zadnjih dveh letih na tisoče delavcev zaposlenih v grajenju nemških utrdov ob obali. Nadalje je bilo tudi rečeno, da se vršijo v Franciji manevri, ki se jih udeležujejo armadne, pomorske in zračne sile z vzhodne fronte.

To se pa nikakor ne strinja z ruskih poročili, v katerih je rečeno, da pobira Hitler svoje čete v Franciji ter jih pošilja na rusko bojišče.

Kadar oznanjajo odgovorni poveljniki premikanje svojih čet, mora biti nekaj razloga za to, čeprav so tista oznanila nemškim medijem in nejasna pa skoro neverjetna. Združeni narodi so menda že dobro poučeni o nemških početjih po zasedenih deželah, pa misijo nacija, da bi bilo neumno, če bi jim to še nadalje prikrivali. Mogoče je pa tudi to, da so njihna poročila lažniva in varljiva.

Druga fronta bi bila "skrajna neunost", meni prevezani Goebbel.

Propagandni minister Pavel Jožef Goebbel je dejal zadnji teden, da bi bila odprtija za večinske druge fronte "dejanje

Hitlerju bo najbrž kavkaško olje tudi prevroče

Pred Hitlerjevimi krdeli oklopnih divizij stoji Kavkaz s svojimi visokimi snežniki, soteskami, globelmi, navpičnimi pečinami in globokimi prepadi, a obenem pa tudi z rodovitnimi poljanami, gostimi gozdovij in bogatimi rudniki liki orjaška, grozeča in zagonetna sfinga, za katero je obljudljena dežela predragocenega olja — Baku. In po tej koprni Hitlerju hudobno srce.

Do tja pa mu je še trda in dolga pot. Ali nacijski poglavlar mora naprej — in sicer še letos — drugače se lahko pripeti, da izgubi rusko in svetovno vojno.

Kavkaz obdaja na vzhodu Kaspiško morje, na jugu Turčija in Iran, na zahodu Črno morje, a na severu pa široka ravan, ki se pričenja med Donom in Volgo ter se razteza proti jugu ob vznožju Kavkaškega gorovja. Za Iranom ležita Afganistan in Indija, kjer se misli Hitler sniti in strniti z Japanci.

Ampak poprej mora še premagati ruskega kmeta, ki ljubi svojo grudo nad vse in črti vsiljivce pa vpadljivce bolj kakor samega vrha. Prebiti se mora še skozi ozke prelaze na Kavkazu, kjer so Rusi zgradili izborne vojaške ceste in pripravili obrambno nalač za kaj takega.

Pogaziti mora tudi še ljudstva, ki živijo ob tistih prelazih pa po tistih soteskah in rodovitnih poljahnah, ljudstva, katerih predniki so se borili za svojo svobodo že 2,500 let proti raznim vsiljivcem in vpadljivcem Hitlerjevega kalibra.

Streti duha takih ljudi pa je težko, zelo težko, kakor to kaže junashki, nezaslišani odpor v Jugoslaviji, in Hitlerju bo nemara kavkaško olje tudi prevroče.

PRESOJANJA DOGODKOV DOMA IN PO SVETU

Porota, ki sestoji iz samih porotnic — prva v zgodovini kazenskega sodišča v okraju Cook — je bila zadnji četrtek zaprisežena, da začne poslušati priče v sodni obravnnavi, v kateri je Allen D. Stuver otožen umora; v obtožnosti je rečeno, da je Stuver zadavil svojo lepo ženo, ko mu je priznala svoje počitanje z drugimi moškimi. Obračnava bo vodil sodnik Harrold G. Ward.

Umori niso nič kaj izrednega. Ali v tem primeru je znamenito to, da ima to zadevo v rokah porota iz samih ženskodogodek, ki ga še ni bilo dosled v analiz kazenskega sodišča.

Cikaška Tribuna je zadnji teden zopet začutila potrebo, da se malo znesne nad newyorskima tedenskima revijama "The New Republic" in "The Nation", ki ju je prištevati med najboljše ameriške časopise tukti vrste v Ameriki. Po Williamu Fultonu ju imenuje "magazina" iz mesarskega papirja ter pravi, da delujeta pridno že v ta namen so izdana uradna navodila, kako se je občinstvu ravnat ob taki priliki.

Med temi naredbami je vedno najvažnejše to, da morajo biti vse luči ugasnjene ali pa tako zastre, da se ne vidijo od zunaj.

Prepodobno je kajenje razen znotraj, to zadnje pa tako, da ni vidno od zunaj.

Po preračunanju te revije je imela Nemčija za svoje sedanje bojevanje na Ruskem okoli dva milijona ton kurivnega olja, če se odtegnejo rezerve za zapanjdelni del zasedene Evrope. (Katkoli sedem sodčkov pride na (Nadaljevanje na 3. strani.)

Delavci in njihne organizacije se zanimajo za novo pot, ki jo ubirajo naše zadeve, in pa za njen dalekosežno pomembnost.

Junijska številka delavskega glasila "Canadian Congress Journal", ki izhaja v Montrealu, ima povedani med drugim tudi tole:

"Velika priložnost in strahovita odgovornost sta dedičina potovanja, kar oboje je bolj znano pod imenom tehnologija. Znanost uvaja nove oblike proizvodnje in razdeljevanja bogastva. To oboje pa terja nove oblike lastništva in kontrole. Znanost in izpodbje ustvarjanje položaje, ki izpodkopavajo fašizm, nacizm ali kaki drugi struji, slonči na načelih trhlega kapitalizma, celo teda, ko mislimo, da so rešili tiste probleme s kar največjim uspehom."

Niti fašizem, niti nacizem, ni-

t katerakoli druga novodobna kapitalistična struja ni temeljata ali osnovna. Vse te struje so poskusi ohranitve, ne pa kak nov družbeni red ali kaka nova usmerjenost.

Delavci in njihne organizacije se zanimajo za novo pot, ki jo ubirajo naše zadeve, in pa za njen dalekosežno pomembnost.

Junijska številka delavskega glasila "Canadian Congress Journal", ki izhaja v Montrealu, ima povedani med drugim tudi tole:

"Velika priložnost in strahovita odgovornost sta dedičina potovanja, kar oboje je bolj znano pod imenom tehnologija. Znanost uvaja nove oblike proizvodnje in razdeljevanja bogastva. To oboje pa terja nove oblike lastništva in kontrole. Znanost in izpodbje ustvarjanje položaje, ki izpodkopavajo fašizm, nacizm ali kaki drugi struji, slonči na načelih trhlega kapitalizma, celo teda, ko mislimo, da so rešili tiste probleme s kar največjim uspehom."

Niti fašizem, niti nacizem, ni-

Cloveško čutenje in mišljenje je v stanju valovanja. Iz te zmenjave bodo prišla merila cloveških odnosa, ki bodo ostala v veljavni dolgo časa v dobročnosti. Starem redu je odkenkalno. Ali vseeno ne moremo reči, da se nam obeta kaj boljšega, pa naj si to še tako želim.

"Toda lahko se zgodi, da se vrne še kaj slabšega. Kapitalistični sistem je nudil boljše in svobodnejše življenje kakor pa sužnost. Očvidno pa je, da ni suževal zakonitim cloveškim potrebam. Splošne revčine in bedre sredzi izobilje ne bo trpejo ljudstvo, ki ljubi svobodo in pravico."

Klub temu pa ni nobenega dvoma o dejstvu, da je kapitalistični sistem doigral in da se mu tla že izpodnikajo.

Kapitalizem ne more obvl-

Naši fantje se bojujo, frančiškanje pa hiše kupujejo

Frančiškanje bodo prevzeli znamenito čikaško gledališče "The Woods Theater" in celo tisto poslopje ter predelati prostore v njem v cerkev, samostan in misionsko središče.

V načrtih imajo novo katoliško cerkev, ki bo posvečena večnemu češčenju sv. Rešnjega Telesa.

Hišo so kupili od znanega bogate čikaške hiše Marshall Field. Ker so še nekaterje najeminske pogodbe v veljavni, bo prešlo poslopje šele meseca aprila prihodnje leto frančiškanom v posest.

Stavbič meri 80 čevljev ob cesti Randolph in 180 pa ob ulici Dearborn. Stavba je zidana v deset nadstropij.

Advokat Albert J. Cassidy je zastopal pri kupčini frančiškan, a Marshall Fieldove hiše pa advokatska tvrdka Wilson & McIlvaine.

Frančiškanje so plačali za poslopje \$600,000, a za predelavo pa misijo porabiti še dodatnih \$100,000.

Poslopje mora nositi mestu precejšnjo vsoto vsake leto v davkih, ki se ravna po uradno določeni vrednosti prizetega zemljišča ali poslopja v mestnem območju. Ko pa pride frančiškanom v roke, bodo tisti davki izbrisani in izgubljeni, čeprav bodo njegovi novi lastniki deležni vseh mestnih skrb za varnost pred ognjem, tatovi in vložilci. Velika stavba bo za mestno upravo mrtva reč z ozirom na dohodke za zdržavanje policije in gasilstva, med tem ko bodo frančiškanje v njem pridno opravljali svojo nepotrebno obrt.

Vsota \$700,000 ni majhna stvar, Kdor ima toliko denarja pod palcem, mora imeti lepe dohodke. Kupčija z nebesi in peklom je vedno nese in frančiškanje se pač imenitni trgovci v svoji stroki. Njim niti vojna ne hodi v napotu. Naši fantje se bojujo, frančiškanje pa hiše kupujejo.

Poskusna zatemnitve Chicaga dne 12. avgusta

Iz urada civilne obrambe prihaja obvestilo, da bo v Chicago v njegovem območju poskusna zatemnitve dne 12. avgusta zvezni strokovni list v članku, ki se peča s pridno nepotrebno obrto.

V ta namen so izdana uradna navodila, kako se je občinstvu ravnat ob taki priliki.

Med temi naredbami je vedno najvažnejše to, da morajo biti vse luči ugasnjene ali pa tako zastre, da se ne vidijo od zunaj.

Prepodobno je kajenje razen znotraj, to zadnje pa tako,

da ni vidno od zunaj.

Po izjavi predsednika Kon-

Pepperjeva predloga

Predlog za odpravo volilnega davka, ki jo je predložil v zveznem senatu zvezni senator Claude Pepper iz Floride, je sedaj pred ožjim odsekom, čigar načelnik je senator Joseph C. O'Mahoney iz Wyominga.

Pred ožjim odsekom se sedaj vrši zaslišavanja pri izvrstnih predlogih zagovornikov in nasprotnikov.

Po izjavi predsednika Kon-

Pepperjeva predloga

Finska je zadnji teden začela tipati za mirom. Širok po-

svetu je dala razneste namig, če da ji bodo morda Združene države pomagale v njenem pričadevanju, ki stremini za tem, da bi se izmuznila iz nemškega objema in ne postala žrtev Sovjetske Rusije, če zmagajo Združeni narodi.

Ce je ta vest resnična, potem

se prav lahko sklepa, da Fin-

ška več ne veruje v Hitlerjevo

zmago.

Finci bi se radi pobotali

Pepperjeva predloga

Predlog za odpravo volilnega davka, ki je dala razneste namig, če da ji bodo morda Združene države pomagale v njenem pričadevanju, ki stremini za tem, da bi se izmuznila iz nemškega objema in ne postala žrtev Sovjetske Rusije, če zmagajo Združeni narodi.

Knjige so za druščino najboljše priateljice, v

dovom svetovalke, v potrosti tolaznice, zaposlenemu človeku najboljše razvedrilo, blažilo brezdelne utrujenosti, duhu najboljša paša, priroden vrt in kališče nesmrtnosti. — Richard Whittlestone.

Knjige niso populoma mrtve stvari, nego ima-

jo vir življenja v sebi in so tako žive kakor duša,

iz katere izvirajo; da, one hranijo kakor v kaki ste-

klenici najčistejšo učinkovitost in bistvenost tiste-

ga živega uma, ki jih je zamislil. — Milton.

Knjige so znoj in trud človeških možganov, sad-

duševnih naporov, umska kri, duševni sok, duša, bi-

stvo človeškega življenja.

Knjigorna tega lista ima lepo zalogu dobrih

slovenskih in angleških knjig, kakor ste to lahko

ozajili v zadnji in tej njegovi številki na peti strani.

Segajte pridno po njih! Kajti s tem koristite

sebi in Proletarcu.

Kupujte dobre knjige in jih č

PROLETAREC

LIST ZA INTERESE DELAVSKEGA LJUDSTVA.

IZHAJA VSAKO SREDO.

Izdaja Jugoslovanska Delavska Tiskovna Družba, Chicago, III.

GLASILO JUGOSLOVANSKE SOCIALISTICNE ZVEZE

NAROCNINA v Zedinjenih državah za celo leto \$3.00; za pol leta \$1.75; za četr leta \$1.00.

Inozemstvo: za celo leto \$3.50; za pol leta \$2.00.

Vsi rokopisi in oglasi morajo biti v našem uradu najpozneje do pondeljka popoldne za priobčitev v številki tekočega tedna.

PROLETAREC

Published every Wednesday by the Jugoslav Workmen's Publishing Co., Inc. Established 1906.

Editor Frank Zaitz
Business Manager Charles Pogorelec

SUBSCRIPTION RATES:

United States: One Year \$3.00; Six Months \$1.75; Three Months \$1.00.
Foreign Countries, One Year \$3.50; Six Months \$2.00.

PROLETAREC

2301 S. Lawndale Avenue CHICAGO, ILL.

Telephone: ROCKWELL 2864

Pomen Azije v sedanji vojni

Poleg Evrope in Amerike je Azija najvažnejša svetovna celina. Zato je ta del sveta tudi med najpomembnejšimi činitelji sedanje svetovne borbe, ki se ima v nekaterih krogih za ljudsko vojno.

Pri tem ni morda napačno, če se spomnimo, da so angleški, francoski in ameriški državniki držali z Belorusi v njihinem boju proti sovjetski vladi na Rusku. V tej zavoženi politiki so pognale korenine političnih porazov, ki so jih doživeli angleški in ameriški državniki v raznih azijskih deželah.

V sedanji vojni na Pacifiku se vojskujejo Združene države ameriške, Anglija, Kitajska in Holandska proti japonski nasilnosti na eni strani, a na drugi pa se azijski narodi skušajo ošteti jarma svojih gospodarjev. Aziji na Malaji in holandskem otočju v vzhodni Indiji se niso marali tepliti za svoje gospodarje, a ti pa jim niso dali priložnosti, da bi se borili za svojo lastno obrambo, ker so hoteli obdržati svojo oblast nad njimi. Ljudstvo v Burmi ni samo obrnilo hrba Angležem, nego celo pomaga Japoncem v boju proti njim; kajti Angleži niso samo podjavili njihne dežele, nego tudi snedli svojo besedo ter kruto ravnali z burmanskimi ljudmi po zadnji tamošnji vstaji, ki je bila zatrta pred kakimi desetimi leti.

Filipinci so se junaka borili ramo ob rami z Ameriko, ker jim je ta dokazala, da jim ne mara kratiti svobode.

Kitaci se bojujejo zaeno z Združenimi narodi, ali to pa ne morda zato, ker bi imeli radi Ameriko ali Anglijo, nego zato, ker bi radi dobili nazaj izgubljeno ozemlje s pomočjo svojih sedanjih zaveznikov. Nasprotno pa so podpirali Angleži, Amerikanci in Rusi Kitajsko in jo še sedaj podpirajo, ker vedo, da se bije zanje v borbi proti Japonski. Kitaci se borijo za svojo in azijsko neodvisnost.

Položaj Indije se ne razlikuje dosti od onega, v katerem je Kitajska. Indija hoče biti svobodna in neodvisna. Zato bi rada pomagala v borbi za azijsko neodvisnost in takisto tudi v boju za svetovno svobodo.

V Aziji je nad polovico svetovnega prebivalstva in Indija ima petino svetovnega prebivalstva v svojih mejah. Azija je poleg Evrope in Amerike najvažnejša celina sveta, kakor smo že poudarili zgoraj, in lahko se reče, da bodo igrali azijski narodi še veliko vlogo v sedanji svetovni vojni ter bili med odločilnimi činitelji v dosegri zmage in svetovne svobode. In v tem oziru ima Indija posebno mesto.

Voditelji Združenih narodov bi sila radi imeli na razpolago človeško silo, strategično lego in prirodne zaklade dežele Indije v svojih silnih naporih za zmago nad osiščem. Angleške zmage, ki so bile v tej vojni dobljene v Afriki, Siriji, Iraku in Perziji, so bile mogoče le s pomočjo podpore iz Indije.

Indija šteje skoro 400,000,000 ljudi — le malo manj kakor Sovjetska Rusija in tisti del Kitajske, ki je pod oblastjo generalissima Čiang Kaj-šeka. V sedanji kritični uri se veča važnost Indije.

Indija enači z ozirom na moč svoje človeške sile in svojih prirodnih zakladov omi Kitajske in Japonske skupaj. Tudi glede surovin in živilskih zalog je važnost Indije vsega priznanja vredna in njen pomen kot oporišče za začaganje Kitajske, Rusije skozi Perzijski zaliv, Srednjega vzhoda (Perzije in Iraka) pa Bližnjega vzhoda vzhodni Turčijo in Egipt se nikakor ne more pretiravati.

Začrstan tega je sila važno za zavezniško stvar, da se Indija obdrži na strani demokracij, ki se borijo proti nasilnemu in barskemu fašizmu. To pa se da doseči morda edinole s posredovanjem ameriške vlade. Anglija je že poskusila svojo srečo. Pa se je opeklá, ker ji Indija ne zaupuje. Brezvdomno pa se zanesi na našo besedo. In ker je temu tako, bi bil uspeh našega posredovanja zagotovljen in pot v Indijo zaprt fašizmu.

Preveč in premalo

Oni dan so nam prišle na uho sledče besede: "Dan za dnem je v vseh slovenskih listih čitati veliko poročil o raznih dogodkih v Jugoslaviji, samo v Proletarju je opaziti le kaj malo takih stvari."

Odgovor tiči v prvem delu navedenega stavka.

Sloveni Amerikanci imajo pet dnevnikov — menda največ med narodnimi skupinami, ki izhajajo iz Jugoslavije — pa čeprav so najmanj številni med njimi. Vrh tega še zdržujejo nekaj tedenikov, polmesečnikov in mesečnikov, en letnik in par koledarjev.

Največ poročil o nezaslišanem junastvu jugoslovanskih borcev za osvobojenje prelepih slovenskih in drugih jugoslovenskih krajev pa za odrešenje Slovencev, Hrvatov in Srbov izpod strašnega nacijskega in fašističnega jarma prihaja iz Jugoslovanskega informacijskega centra v New Yorku.

Vsa tista poročila se dan za dnem pošiljajo v enaki oblike,

Sladke Mussolinijeve sanje o rimskem cesarstvu so se popolnoma izjalovile. Laika dežela, je postala dekla Hitlerjevih muh in Mussolini prijema poročilo, v katerem je rečeno, da je padlo na Balkanu v maju in juniju več kakor 58,000 laikih častnikov in vojakov, kakor kaže gornja slika.

ALI JE ALASKA AHIOVA PETA NAŠE OBRAMBE?

Vrhovno poveljstvo naše vojske in mornarice je zelo zaskrbelo to, da se je Japonec ugnedil na Aleutskem otočju, pa je začelo naposled umevati strategično važnost Alaske, kakor jo je poudarjal pokojni general William D. Mitchell že pred leti.

Sedaj uvidevajo naši vojaški krogi, kako velike vrednosti je Alaska za oporišče naše narodne obrambe in kot baza za izvajanje naše ofenzive proti Japoncem.

Briljanti vojni napovedovalci general Mitchell je zamaškal vzbuditi med ameriškimi vojaškimi krogi večje zanimanje za Alasko in vojaškim smislu skoro pred desetimi leti. Še posebno je poudarjal, kako važna je Alaska z ozirom na zračno bojevanje. Nekemu kongresnemu odsekmu je dejal leta 1935, torej:

"Alaska je najbolj centralno mesto v svetu zračnih sil in to je res z ozirom na Evropo, Azijsko ali Severno Ameriko; kajti v bodočnosti bo, mislim, imel v rokah svet tisti, ki bo ovladaval Alasko. Po mojem mnenju je ona najvažnejša strategično mesto na svetu."

v enaki biribirščini, zlasti kolikor se to tiče skladnje v naši lepi govorici, in v enaki količini vsem slovenskim listom brez izjeme.

Ker so domala pri vseh naših časnikih uredniške moći iz umetnih razlogov daleko preprečile, jim seveda tiste vesti kaj prav pridejo, četudi niso pisane v bogove kako lepi slovenčini.

Vsi listi jih objavljajo — skoraj do pičice enako. Če čitaš kako tako poročilo v enem našem časniku, ki izhaja vsak dan ali vsaj petkrat na teden, ga lahko opazis škoro isti dan v vseh ostalih štirih. A v nameček prevekujejo vsa takšna poročila še nekateri naši tedeniki vsak teden enkrat, kolikor jih pač že more iti vanje.

Tako se pogrevajo in premlevajo jugoslovanske vesti dan za dnem, teden za tedenom, mesec za mesecem — v nepretrgani verigi.

Za vsak dnevnik posebej so tiste vesti morebiti sveže. Ali ko pride n. pr. sreda — na ta dan namreč izhaja Proletarec vsak teden — ima njegov urednik pred sabo cel kup zastarelih in najmanj že petkrat premletih poročil iz Jugoslovanskega informacijskega centra.

Zato jih Proletarci priobčuje večinoma le v izčrkpih, a še to samo porekoma in izjemoma.

Jugoslovanski informacijski center bi nemara prav storil, če bi pošiljal vsem našim tedenikom ali vsaj Proletarcu nekakšen kratek pregled vseh zanimivih in važnih dogodkov, ki se ne posredno tičejo jugoslovanskega ljudstva — njegovih vzorov in bojev, njegovih delavcev, delujočih na koristnih poljih človeške delavnosti. Toda vanj naj bi bili uključeni le taki dogodki, ki so res dogodki, a izključene pa vse takšne stvari, ki nam morda pripovedujejo, kako je ta ali oni minister kihnil ali pa kako se je kakšna "visokost" počutila, ko se je slučajno kopala v kakšnem razkošnem letovišču.

Prav takšne in slične robe je, kakor se nam zdijo, vse preveč v tistih poročilih na belem in rumenem papirju, a veliko premalo pa stvari, ki ustvarjajo zgodovino jugoslovanske dežele in predele usodo nesrečnemu jugoslovanskemu narodu.

Vsa tista poročila se dan za dnem pošiljajo v enaki oblike,

JOŠKO OVEN:

RAZGOVORI

Vprašanje druge fronte postaja silnejše z vsakim dnem. Ali je Rusija res tako osamljena in osojena na smrt? Kaj namerava Anglija s svojo vojsko, ki šteje kake tri ali štiri milijone in ki sedaj počiva že tri leta na Angleškem. Ce je napad na evropski kontinent neizvedljiv sedaj radi pomanjkanja ladij, — ali ga bo marlaže izvesti prihodnje leto, ko jih bo še manj? Ali obstaja med Rusijo in zaveznički tajen dogovor, da se zakadijo v nemške čete ruske rezerve in hkrati udarijo zaveznički v evropsko celino, ko bodo Nemci dovolj globoko v notranjosti Sovjetske Rusije? To so vprašanja, ki jih slišimo in se tudi sami pečamo z njimi.

Toda nekaj je kakor pribito. Timošenko se pimka v polnem redu, med tem ko se njegove zadnje straže borijo do zadnjega. Da gre tu za vnaprej zamenjan načrt, nadalje da ni Hitler, da bi se tiskala na stroške davkoplăčevalcev v zvezni tiskarni in v Kavkazu in da so pravljene zadaj za Timošenkovo armado rezerve, ki se zaprišajo v boj, ko pride čas za to — to vemo. Ali čemu samo Rusija? To vprašanje po ostane še vedno nereseno.

Jugoslovanski četniki, ki jih podpira v oborožju Rusija, se že spet odlikovali. V treh bitkah so pobili več kakor sedem tisoč fašistov ter jih obenem ujeli par tisoč. Sedaj se blieje boji ne samo v Bosni in starji Srbiji, nego v celji Jugoslaviji. V Sloveniji so še posebno vroči boji od Kočevskih gozdov pa vse tja do Ljubljane.

Jean Jaures

Dne 31. julija je minilo osemindvajset let, ko je umrl od morilice krogle eden največji Francozov — socialistični voditelj Leon Jean Jaures.

Jaz se ga dobro spominjam.

Slišal sem njegove govorove,

ko sem bival v Parizu v času od 1909 do 1912. Jaures je bil markantna oseba, širokih pleč, ne ba visoke postave s precej dolgo, črno, po asirsko pristrženo brado. V govoru, zanosi in ognjevitosti ga mu ni bilo kmalu para. Poslušalce — bilo nas je na stotine iz devetnajstega in enoindvajsetega okrožja — je ne samo priklenil naše, nego jih tudi kar prikovala klopi. Ta voditelj je bil med govorniki edini, ki je v zveznični tiskarni zračno oporišče na otoku Kodiak na Zapadni strani Alaski.

Leto dni pred tem je reklo

Mitchell v neki reviji

tole: "Zračna ofenziva proti Japoncem z Alasko bi bila lahko odločilna. To vedo Japonci preneseno dobro in znano jim je tu to, da se mi prav čisto nič ne pripravljamo za kaj takega.

Namratica je priporočala večno zračno oporišče na otoku Kodiaku na Zapadni strani Alaski.

Dotlej je bila samo ena,

prav slabopremisljena zračna baza pri Sitki in v Černovskem zalivu na Unalaski pa podmornični oporišči pri Kodiaku in Unalaski.

Dotlej je bila samo ena,

prav slabopremisljena zračna baza pri Sitki in v Černovskem zalivu na Unalaski pa podmornični oporišči pri Kodiaku in Unalaski.

Dotlej je bila samo ena,

prav slabopremisljena zračna baza pri Sitki in v Černovskem zalivu na Unalaski pa podmornični oporišči pri Kodiaku in Unalaski.

Dotlej je bila samo ena,

prav slabopremisljena zračna baza pri Sitki in v Černovskem zalivu na Unalaski pa podmornični oporišči pri Kodiaku in Unalaski.

Dotlej je bila samo ena,

prav slabopremisljena zračna baza pri Sitki in v Černovskem zalivu na Unalaski pa podmornični oporišči pri Kodiaku in Unalaski.

Dotlej je bila samo ena,

prav slabopremisljena zračna baza pri Sitki in v Černovskem zalivu na Unalaski pa podmornični oporišči pri Kodiaku in Unalaski.

Dotlej je bila samo ena,

prav slabopremisljena zračna baza pri Sitki in v Černovskem zalivu na Unalaski pa podmornični oporišči pri Kodiaku in Unalaski.

Dotlej je bila samo ena,

prav slabopremisljena zračna baza pri Sitki in v Černovskem zalivu na Unalaski pa podmornični oporišči pri Kodiaku in Unalaski.

Dotlej je bila samo ena,

prav slabopremisljena zračna baza pri Sitki in v Černovskem zalivu na Unalaski pa podmornični oporišči pri Kodiaku in Unalaski.

Dotlej je bila samo ena,

prav slabopremisljena zračna baza pri Sitki in v Černovskem zalivu na Unalaski pa podmornični oporišči pri Kodiaku in Unalaski.

Dotlej je bila samo ena,

prav slabopremisljena zračna baza pri Sitki in v Černovskem zalivu na Unalaski pa podmornični oporišči pri Kodiaku in Unalaski.

POVESTNI DEL

BRZOJAVKA

Ves dan je curkoma lilo; vsekakor nekaj posebnega za suhi letni čas. Sicer ni padla poti niti kaplja dežja v tej samotni pokrajini. Bill Thawley je tih klet predse, ko se je vratal s pregleda. Od 432 do 457 km Pacifiške železnice je bil njegov odsek.

Stopil je v čuvajnico. Čisto preprosta lesena stavba; v nem kotu je stal štedilnik, v drugem postelja, zraven pisalna miza, dva stola, umivalnik in samo še nekaj malenkosti. Pred vhodom je bila nekakšna veranda, vsa porasla z ovijalkami, to je bilo, kar je dalo stavbi malo prijaznejše lice in nekaj domaćnosti.

Tu je Bill po svojem obhodu navadno pokadil pipo tobaka in premisileval o enoličnosti svojega brezupnega življenja. Na progi je bilo vse v redu. Ekspres San Francisco, ki prirohni ob 22.38 mimo čuvajnico, lahko pride. Bill je pogledal na uro: 21.56. Se dobre pol ure časa torek, preden privoz vlak mimo. Potem pojde lahko spati, do jutra ne bo nobenega vlaka več.

Obesil je svoj mokri plašč na obesalnik, si prizgal pipo in sedel na svoji stari, polomljeni nastanjanec iz vrbovih šib. Popolnoma se je stenmilo, še vedno je peliskal toplo dež po listju divje trte.

Sicer ni bilo nobenega šuma od nikoder, niti glasu kake živali ali ptice. Bil je skoraj dremal in puhal oblake dima v vlažni zrak.

Tedaj, nenadoma, da, glasno kapanje. Tk-tk, tk-tk, tk, tk-tk, tk-tk. Bill je dvignil glavo in prisluhnih. Res, zdaj se je spomnil, ta preklicani žleb. Rja ga je razjedla, že tolkokrat ga je hotel popraviti. Jutri, če bo lepo, bo to storil. Nazadnje mu je postal neprijetno to kapanje. Postal je nervozan. Vedno in vedno mu je spet udarilo na uho, da je moral prisluhniti.

Tk-tk, tk-tk, tk, tk-tk, tk-tk...

Saj to se sliši vendar, kakor bi nekdo telegrafiral. Bill je izprelel. Z obema rokama se je oprl ob naslanjalo in napeto poslušal. Lasje so se mu naježili in vroč pot mu je stopil na celo, da — cisto jasno, to je bila brzjavka. Razločno so se vrstili znaki:

Pozor! Frisco ekspres v nemnosti!

Pri 439.

Bill ni strpel več na stolu. O, Bog, ali sanja, ali je domisljija. Odkod bi mogla biti brzjavka? Menda vendar... že toliko let v tej samoti, lahko bi

z življenjem. Strepetal je na tla, padel na trdo cesto in se ubil. Obupno čivkanje matere mu je z drevesa pelo posmrtnico.

Za prvim se je pognal drugi, se slabejši, neboljenejni. Padel je z roba gnezda, še preden je razbaril krilca, da bi zletel. Tudi ta se je ubil. Z drevesa na nasprotni strani je odmevalo bolestno vreščanje. Nenadoma pa je utihnilo. V naslednjem hipu so izfrotala krila stare lastovice ob gnezdu, kjer je soplo njeno poslednje dete. Trenutek, dva sta mirovala mati in mladič, kot bi se v nemih govoril sporazumela. Nato pa se je stara previdno spustila navzdol, za hip obstala na cesti, potem pa se zopet dvignila na drevo. Ali je hotela, naj jo mladič posnema? Toda komaj je sedla zopet na vejo, je ležal njen zadnji ljubljene mrtve poleg svojih dveh bratcev.

In tedaj se je zgodilo, česar nisem pričakoval. Brez glasu je ptica svignila kakor strela v počrneli zid hiše, kjer je gojila svoj nežni zarod. S prebito lobanjo je omahnila na tla in obležala mrtva. Tako je utesnila svoj selitveni nagon in do obupa razčaloščeno materinstvo.

Bil je tekel za življenje štirih sto potnikov. Kajti ko je ob 22.22 brez sape pritekel do kamna 439, je videl, da so tračnice odmaknjene in telegrafski kodki vor pregrani. Tam nekje v daljavi je že opazil žaromete lokomotive; z življajočo brzino se je bližal vlak po ravni progi.

Bil se je pognal dalje. Morata ima še tri minute časa.

Pričil je rdečo luč in jo vihtel v teku. Prvi strel je presekal tišino. Drugi, tretji. Naslednji je zadel Bill-a v roko. Izpuštil je svetliko, ki je padla na tla, se razbila in ugasnila. Brez umu je Bill strgal s sebe suknič in srajco, polil oboje s petrolejem, ki je kapal iz razbite svetlike, in začgal. Visoko je vihtel goreče cunje, in plamen je svetlo svignil v zrak. Tedaj ga je nekaj presuniло, da se je sesedel. Mukoma se je izvleklo s tečnic in obležal ob progi.

Bil se je pognal dalje. Morata ima še tri minute časa.

Pričil je rdečo luč in jo vihtel v teku. Prvi strel je presekal tišino. Drugi, tretji. Naslednji je zadel Bill-a v roko. Izpuštil je svetliko, ki je padla na tla, se razbila in ugasnila. Brez umu je Bill strgal s sebe suknič in srajco, polil oboje s petrolejem, ki je kapal iz razbite svetlike, in začgal. Visoko je vihtel goreče cunje, in plamen je svetlo svignil v zrak. Tedaj ga je nekaj presuniло, da se je sesedel. Mukoma se je izvleklo s tečnic in obležal ob progi.

Bil se je pognal dalje. Morata ima še tri minute časa.

Pričil je rdečo luč in jo vihtel v teku. Prvi strel je presekal tišino. Drugi, tretji. Naslednji je zadel Bill-a v roko. Izpuštil je svetliko, ki je padla na tla, se razbila in ugasnila. Brez umu je Bill strgal s sebe suknič in srajco, polil oboje s petrolejem, ki je kapal iz razbite svetlike, in začgal. Visoko je vihtel goreče cunje, in plamen je svetlo svignil v zrak. Tedaj ga je nekaj presuniло, da se je sesedel. Mukoma se je izvleklo s tečnic in obležal ob progi.

Bil se je pognal dalje. Morata ima še tri minute časa.

Pričil je rdečo luč in jo vihtel v teku. Prvi strel je presekal tišino. Drugi, tretji. Naslednji je zadel Bill-a v roko. Izpuštil je svetliko, ki je padla na tla, se razbila in ugasnila. Brez umu je Bill strgal s sebe suknič in srajco, polil oboje s petrolejem, ki je kapal iz razbite svetlike, in začgal. Visoko je vihtel goreče cunje, in plamen je svetlo svignil v zrak. Tedaj ga je nekaj presuniло, da se je sesedel. Mukoma se je izvleklo s tečnic in obležal ob progi.

Bil se je pognal dalje. Morata ima še tri minute časa.

Pričil je rdečo luč in jo vihtel v teku. Prvi strel je presekal tišino. Drugi, tretji. Naslednji je zadel Bill-a v roko. Izpuštil je svetliko, ki je padla na tla, se razbila in ugasnila. Brez umu je Bill strgal s sebe suknič in srajco, polil oboje s petrolejem, ki je kapal iz razbite svetlike, in začgal. Visoko je vihtel goreče cunje, in plamen je svetlo svignil v zrak. Tedaj ga je nekaj presuniло, da se je sesedel. Mukoma se je izvleklo s tečnic in obležal ob progi.

Bil se je pognal dalje. Morata ima še tri minute časa.

Pričil je rdečo luč in jo vihtel v teku. Prvi strel je presekal tišino. Drugi, tretji. Naslednji je zadel Bill-a v roko. Izpuštil je svetliko, ki je padla na tla, se razbila in ugasnila. Brez umu je Bill strgal s sebe suknič in srajco, polil oboje s petrolejem, ki je kapal iz razbite svetlike, in začgal. Visoko je vihtel goreče cunje, in plamen je svetlo svignil v zrak. Tedaj ga je nekaj presuniло, da se je sesedel. Mukoma se je izvleklo s tečnic in obležal ob progi.

Bil se je pognal dalje. Morata ima še tri minute časa.

Pričil je rdečo luč in jo vihtel v teku. Prvi strel je presekal tišino. Drugi, tretji. Naslednji je zadel Bill-a v roko. Izpuštil je svetliko, ki je padla na tla, se razbila in ugasnila. Brez umu je Bill strgal s sebe suknič in srajco, polil oboje s petrolejem, ki je kapal iz razbite svetlike, in začgal. Visoko je vihtel goreče cunje, in plamen je svetlo svignil v zrak. Tedaj ga je nekaj presuniло, da se je sesedel. Mukoma se je izvleklo s tečnic in obležal ob progi.

Bil se je pognal dalje. Morata ima še tri minute časa.

Pričil je rdečo luč in jo vihtel v teku. Prvi strel je presekal tišino. Drugi, tretji. Naslednji je zadel Bill-a v roko. Izpuštil je svetliko, ki je padla na tla, se razbila in ugasnila. Brez umu je Bill strgal s sebe suknič in srajco, polil oboje s petrolejem, ki je kapal iz razbite svetlike, in začgal. Visoko je vihtel goreče cunje, in plamen je svetlo svignil v zrak. Tedaj ga je nekaj presuniло, da se je sesedel. Mukoma se je izvleklo s tečnic in obležal ob progi.

Bil se je pognal dalje. Morata ima še tri minute časa.

Pričil je rdečo luč in jo vihtel v teku. Prvi strel je presekal tišino. Drugi, tretji. Naslednji je zadel Bill-a v roko. Izpuštil je svetliko, ki je padla na tla, se razbila in ugasnila. Brez umu je Bill strgal s sebe suknič in srajco, polil oboje s petrolejem, ki je kapal iz razbite svetlike, in začgal. Visoko je vihtel goreče cunje, in plamen je svetlo svignil v zrak. Tedaj ga je nekaj presuniло, da se je sesedel. Mukoma se je izvleklo s tečnic in obležal ob progi.

Bil se je pognal dalje. Morata ima še tri minute časa.

Pričil je rdečo luč in jo vihtel v teku. Prvi strel je presekal tišino. Drugi, tretji. Naslednji je zadel Bill-a v roko. Izpuštil je svetliko, ki je padla na tla, se razbila in ugasnila. Brez umu je Bill strgal s sebe suknič in srajco, polil oboje s petrolejem, ki je kapal iz razbite svetlike, in začgal. Visoko je vihtel goreče cunje, in plamen je svetlo svignil v zrak. Tedaj ga je nekaj presuniло, da se je sesedel. Mukoma se je izvleklo s tečnic in obležal ob progi.

Bil se je pognal dalje. Morata ima še tri minute časa.

Pričil je rdečo luč in jo vihtel v teku. Prvi strel je presekal tišino. Drugi, tretji. Naslednji je zadel Bill-a v roko. Izpuštil je svetliko, ki je padla na tla, se razbila in ugasnila. Brez umu je Bill strgal s sebe suknič in srajco, polil oboje s petrolejem, ki je kapal iz razbite svetlike, in začgal. Visoko je vihtel goreče cunje, in plamen je svetlo svignil v zrak. Tedaj ga je nekaj presuniло, da se je sesedel. Mukoma se je izvleklo s tečnic in obležal ob progi.

Bil se je pognal dalje. Morata ima še tri minute časa.

Pričil je rdečo luč in jo vihtel v teku. Prvi strel je presekal tišino. Drugi, tretji. Naslednji je zadel Bill-a v roko. Izpuštil je svetliko, ki je padla na tla, se razbila in ugasnila. Brez umu je Bill strgal s sebe suknič in srajco, polil oboje s petrolejem, ki je kapal iz razbite svetlike, in začgal. Visoko je vihtel goreče cunje, in plamen je svetlo svignil v zrak. Tedaj ga je nekaj presuniло, da se je sesedel. Mukoma se je izvleklo s tečnic in obležal ob progi.

Bil se je pognal dalje. Morata ima še tri minute časa.

Pričil je rdečo luč in jo vihtel v teku. Prvi strel je presekal tišino. Drugi, tretji. Naslednji je zadel Bill-a v roko. Izpuštil je svetliko, ki je padla na tla, se razbila in ugasnila. Brez umu je Bill strgal s sebe suknič in srajco, polil oboje s petrolejem, ki je kapal iz razbite svetlike, in začgal. Visoko je vihtel goreče cunje, in plamen je svetlo svignil v zrak. Tedaj ga je nekaj presuniло, da se je sesedel. Mukoma se je izvleklo s tečnic in obležal ob progi.

Bil se je pognal dalje. Morata ima še tri minute časa.

Pričil je rdečo luč in jo vihtel v teku. Prvi strel je presekal tišino. Drugi, tretji. Naslednji je zadel Bill-a v roko. Izpuštil je svetliko, ki je padla na tla, se razbila in ugasnila. Brez umu je Bill strgal s sebe suknič in srajco, polil oboje s petrolejem, ki je kapal iz razbite svetlike, in začgal. Visoko je vihtel goreče cunje, in plamen je svetlo svignil v zrak. Tedaj ga je nekaj presuniло, da se je sesedel. Mukoma se je izvleklo s tečnic in obležal ob progi.

Bil se je pognal dalje. Morata ima še tri minute časa.

Pričil je rdečo luč in jo vihtel v teku. Prvi strel je presekal tišino. Drugi, tretji. Naslednji je zadel Bill-a v roko. Izpuštil je svetliko, ki je padla na tla, se razbila in ugasnila. Brez umu je Bill strgal s sebe suknič in srajco, polil oboje s petrolejem, ki je kapal iz razbite svetlike, in začgal. Visoko je vihtel goreče cunje, in plamen je svetlo svignil v zrak. Tedaj ga je nekaj presuniло, da se je sesedel. Mukoma se je izvleklo s tečnic in obležal ob progi.

Bil se je pognal dalje. Morata ima še tri minute časa.

Pričil je rdečo luč in jo vihtel v teku. Prvi strel je presekal tišino. Drugi, tretji. Naslednji je zadel Bill-a v roko. Izpuštil je svetliko, ki je padla na tla, se razbila in ugasnila. Brez umu je Bill strgal s sebe suknič in srajco, polil oboje s petrolejem, ki je kapal iz razbite svetlike, in začgal. Visoko je vihtel goreče cunje, in plamen je svetlo svignil v zrak. Tedaj ga je nekaj presuniло, da se je sesedel. Mukoma se je izvleklo s tečnic in obležal ob progi.

Bil se je pognal dalje. Morata ima še tri minute časa.

Pričil je rdečo luč in jo vihtel v teku. Prvi strel je presekal tišino. Drugi, tretji. Naslednji je zadel Bill-a v roko. Izpuštil je svetliko, ki je padla na tla, se razbila in ugasnila. Brez umu je Bill strgal s sebe suknič in srajco, polil oboje s petrolejem, ki je kapal iz razbite svetlike, in začgal. Visoko je vihtel goreče cunje, in plamen je svetlo svignil v zrak. Tedaj ga je nekaj presuniло, da se je sesedel. Mukoma se je izvleklo s tečnic in obležal ob progi.

Bil se je pognal dalje. Morata ima še tri minute časa.

Pričil je rdečo luč in jo vihtel v teku. Prvi strel je presekal tišino. Drugi, tretji. Naslednji je zadel Bill-a v roko. Izpuštil je svetliko, ki je padla na tla, se razbila in ugasnila. Brez umu je Bill strgal s sebe suknič in srajco, polil oboje s petrolejem, ki je kapal iz razbite svetlike, in začgal. Visoko je vihtel goreče cunje, in plamen je svetlo svignil v zrak. Tedaj ga je nekaj presuniло, da se je sesedel. Mukoma se je izvleklo s tečnic in obležal ob progi.

Bil se je pognal dalje. Morata ima še tri minute časa.

Pričil je rdečo luč in jo vihtel v teku. Prvi strel je presekal tišino. Drugi, tretji. Naslednji je zadel Bill-a v roko. Izpuštil je svetliko, ki je padla na tla, se razbila in ugasnila. Brez umu je Bill strgal s sebe suknič in srajco, polil oboje s petrolejem, ki je kapal iz razbite svetlike, in začgal. Visoko je vihtel goreče cunje, in plamen je svetlo svignil v zrak. Tedaj ga je nekaj presuniло, da se je sesedel. Mukoma se je izvleklo s tečnic in obležal ob progi.

Bil se je pognal dalje. Morata ima še tri minute časa.

Pričil je rdečo luč in jo vihtel v teku. Prvi strel je presekal tišino. Drugi, tretji. Naslednji je zadel Bill-a v roko. Izpuštil je svetliko, ki je padla na tla, se razbila in ugasnila. Brez umu je Bill strgal s sebe suknič in srajco, polil oboje s petrolejem, ki je kapal iz razbite svetlike, in začgal. Visoko je vihtel goreče cunje, in plamen je svetlo svignil v zrak. Tedaj ga je nekaj presuniло, da se je sesedel. Mukoma se je izvleklo s tečnic in obležal ob progi.

Bil se je pognal dalje. Morata ima še tri minute časa.

Pričil je rdečo luč in jo vihtel v teku. Prvi strel je presekal tišino. Drugi, tretji. Naslednji je zadel Bill-a v roko. Izpuštil je svetliko, ki je padla na tla, se razbila in ugasnila. Brez umu je Bill strgal s sebe suknič in srajco, polil oboje s petrolejem, ki je kapal iz razbite svetlike, in začgal. Visoko je vihtel goreče cunje, in plamen je svetlo svignil v zrak. Tedaj ga je nekaj presuniло, da se je sesedel. Mukoma se je izvleklo s tečnic in obležal ob progi.

Bil se je pognal dalje. Morata ima še tri minute časa.

Pričil je rdečo luč in jo viht

KRITIČNA MNENJA, POROČILA IN RAZPRAVE

KOMENTARJI

"Počitnice" si človek predstavlja tako, da gre za nekaj dne ali par tednov z doma v kak kraj in če le mogoče "pozabi na vse". Po tem pravilu se nisem še nikoli ravnal, dasi bilo dobro. Večino "počitniških potovanj" sem uporabil za zbiranje podatkov o naših naselbinah, njihnih organizacijah in ljudeh in potem pridelil o njih spis v Ameriškem družinskom koledarju. To pot pa sem se zavezal, da ne bom ne čital, ne pisal, ne poslušal radia, ako se mu bom le mogel ogniti, nego se namesto vsega tega raje žgal na solcu, se kopal v toplicah in si izganjal vsakdanosti in "revmatizem". Stari Irc "Pat" me je pred mnogimi leti v majni na Alti v Utahu čestotrat svaril: "Preveč delaš v ledeno mrzli vodi. Ko prideš v leta, bo posledica revmatizem." Med rudarji, tudi ako delajo v "suhih" rudnikih, je to znana nadlega.

"Reds back to wall", je eden visok naslov v časopisu, ki ga čita v vlaku nekdo v sedežu pred mojim. Ze na prihodnji postaji si kupim časopis. Ne moreš pozabiti, da se bori na vzhodu dežela na življenje in smrt proti sili, kakršne svet do teh dni ni še poznal. In ko pregledeš ameriške liste in čitaš, "Reds mass to save Caucasus", in "red" tu, "red" tam, se ti zdi, da ne veje iz teh naslovov nič priateljskega, nič simpatičnega do dežele, ki je naša zaveznica in ji je zvezna vlada svečano obljubila vso mogočo pomoč. Vse preveč je v tej deželi in v Angliji takih, ki misijo kakor tisti angleški minister, ki je dejal, da bo dobro za ves svet, ako se Rusija in Nemčija do smrti izbjegla druga druga. Toda kaj, če Sovjetska Unija Hitlerjevi mašini podleže? Angleška in ameriška vlada zagovarjati, da Sovjetski Uniji v vojni z Nemčijo veliko pomaga. Morda bi lahko še nekoliko več. Ker smo zavezniki, ni prav posebno zaveznisko prepuščati preveč bremena le eni zaveznici.

V vlaku, v katerem sem se podal na pot, so vsi sedeži polni. Tretjina potnikov so vojaki, ki gredo k svojem na dopust, predno bodo poslani kdovem. Veseli so in "flirtajo". Noč na sedežih pa je dolga. Ker je vlak poln, se ne moreš nikam zleknoti. Zjutraj pa se prično vagoni prazniti. Na vsemi postaji izstopi nekaj vojakov, čakajo jih svojci, običajni objemi in poljubi. Na neki malo postaji v vzhodnem Coloradu je izstopil močan vojak, tip

PRISTOPAJTE K

SLOVENSKI NARODNI PODPORNI JEDNOTI

USTANAVLJAJTE NOVA DRUSTVA. DESET ČLANOV (IC) JE TREBA ZA NOVO DRUSTVO

NAROCITE SI DNEVNIK

"PROSVETA"

Narodnina za Združeno državo (izven Chicago) in Kanado \$6.00 na leto; \$3.00 za pol leta; \$1.50 za četrt leta; za Chicago in Cleve \$7.50 za celo leto; \$3.75 za pol leta; za inozemstvo \$9.00

Naslov za list in tajništvo je:

2637 S. Lawndale Avenue
Chicago, Illinois

Tri milijone parov ikornjev in 500,000 odnej je med stvarmi, narejenimi na Angleškem in poslanimi v Rusijo. Osemdeset odstotkov angleške vojne proizvodije gre na zunanjega bojišča. Veliko od tega gre na Rusko — uključivši letala, oklepni, protiletalske topove, strelivo in radijsko opremo — na velikih prevozih, ki so se prebili po arktičnih potih kjer vse viharjem, ledu, podmornicam in sovražnim bombnikom. Vsak teden pošilje petdeset angleških oklepnikov in 1:1 letal za vsakih sto, obljubljenih Rusiji.

Vrh tege so poslale angleške železnice 142 lokomotiv in 1,000 tovornih vagonov za prevažanje blaga na Rusko po železnici preko Perzije. Tu se je ustavila po angleški pobidi organizacija, ki zbirajo tovorne avte po 200 na mesec. Na tej sliki je skupina takinih tovornih avtov, ki so naloženi z zaveznitskimi zalogami na osmednevni poti ob neki persijski reki proti Rusiji.

Ob železnicu Burlington v Nebraski je blizu coloradske mestece McCook. Prav ob progri nedaleč iz mesta je "avto-pokopalische". Par vagonov starega železa je tu na enem kupu še nedotaknjene. In McCook ni izjema. V malih farmarskih vaseh in trgih, na farmah in vsevopsov je še niti koliko starega, zavrnjenega železa. "Čemu ga ne poberejo in odpeljejo v livarne?" Zato, ker sta bilo več kakor je vredno, predno bi doseglo svoj cilj. Trgovci s starim železom kupujejo starine le tam, kjer jim blago primaša dobrič. Koder se jim ne bi izplačalo, jih ni zraven. In ker vojne se ne bo tako kmalu konč, bo morala vlada nekega dne prenehati z apeli in iti sama v ta "biznis". Ljudje bodo z njo radi sodelovali.

Iz Denverja proti Grand Junction in v Salt Lake Cityju vozijo že precej časa busi preko krajev, na katerih je bila prej speljana le ozkotirna železnica. Cesta gre iz Denverja v Idaho Springs, kjer je bila včasih živahna "majnarska kempa". Bil je rudnik pri rudniku. Le par jih nekoliko obratuje. Idaho Springs je sedaj v glavnem letovišče Denverjanov. Tudi Georgetown je sedaj le še "summer resort". Silver Plume, 48 milj od Denverja, že visoko v hribih, pa je sedaj skoro izumrla kempa. Nobenega velikega rudnika ni blizu. Mali rudniki so že davno prenehali in prospektori so nehalni iskatki zlato v krajih, v katerih so po dolgih skudnjah dognali, da ga napiši. Naš bus je tu ustavljal, ker se mu je pokvaril stroj. Pri mali trgovini je stal nekaj deklet z vzhoda, ki so prišle sem na po-

Dne 8. julija so jo pripeljali z ambulančnim vozom domov. Za mijo in mene je bil to zelo vesel dan. Ona se je znebila vrvic, s katero je bila priklenjena k postelji. Tone pa pečlarje. Dobili smo deklo v hišo, da streže naši mami in kuha za obo.

Zdravnik je odredil, da mora moja soproga ostati v postelji še mesec dni. Potem se bo pa zopet učila hodit. Ker ima sladkorno bolezen, se ji noga celo bolj počasi. Korajžna je, pa se vedno šali ter govori takole: "Se ko sem bila starca komaj leto dni, sem se naučila hodit. In pred dvema letoma zopet. Bila sem 17. mesecev v postelji. Zdravnik so mi rekli, da ne bom več hodila. Pa sem vse prevaroval.

Vidite, taka je moja žena. Ima korajžo in korajža velja, pravijo. Upamo vse, da jo nekeč v bližnji bodočnosti, ko se vrnem z dela domov, dobim zopet pri-njenih poslik v kuhinji.

Med njenim devetvedenskim bivanjem v bolnišnicu jo je neprestano obiskovalo veliko število priateljev in priateljic, a podpisani pa je obiskal vsak dan. Prejela je tudi veliko pišem in sočutnih kartic od priateljev in znancev iz vseh kotov Amerike. Dobila je kartico tudi od neznanjih priateljev, ki ji piše sledete vrstice: "Draga, neznaš mi sodružica. — Cital sem, da Vas je zopet nešreča položila na bolnišni posteljo. Bodite trdn in imate upanje v okrevanje; saj bo se prislo zdravje. Iskreno Vas pozdravlja Frances Vreček, članica klubu št. 1, Chicago, Ill."

Hvala, Frances. Ostali name

Big Tony se je oglasil

Oakland, Calif. — Dolžnost me veže, da se spet oglasim v našem delavskem listu Proletarca. Kajti povedati moram listovim citateljem in citateljicam da se niso Japonci poslali Big Tonyja in njegove soproge v kroveto deželo.

V Proletarcu št. 1813 sem počel, kako je moja soproga padla po stopnicah ter si pri tej nesreči zlomila nogu pod kolenom. In temu, da je nas zadevala tako huda nesreča, so bili krivi Japonci, sem rekel. Tako je tudi bilo. Dne 5. maja je nekdo o pol desetih zvečer nagnil, da se bližajo našemu Pacifiku sovražna letala. Po radiu in s sirenami smo bili pozvani, naj bomo pripravljeni za napad. Naša mama se vsem prav lepo zahvaljuje za kartice in obiske v bolnišnici. Takisto tudi hči in sinovi, njihne žene in podpisani.

Tudi mi imamo sina pri vojnih v državi Arkansusu; njegov naslov se glasi: Corp. Frank Tomasic, Co. "A." 56th Q. M. Regt. Camp Chaffee, Ark. Obvestili smo ga o nesreči, ker se imata z mamo neznanško rado. Nemudoma se je priglavil za dopust, ki ga je tudi dobil brez vsakršnega odlašanja. In ko nam je telegrafno sporočilo, da se vidimo dne 6. junija, nas je vse veselo iznenadilo. Se bolj pa je presenetil svoj mater, ko jo je drugi dan obiskal v bolnišnici. Saj ga ni niti najmanj pričakovala. Bil je to žalosten in vesel prizor obenem. Doma je bil 4 dni, nato pa se spet odpeljal nazaj v svojo vojašnico s svojim avtom. Tisti dan kar nisem mogel na dečku, pa nisem mogel. Bilo mi je težko in hudo pri srcu, ko je odšel. Saj ne vem, ce ga bom videl še kdaj.

Komaj sem se malo potolažil, pa že prejem telegram iz Cleveland, da se je moj bratanec Joe Spendal tako nesrečno poškodoval v avtomobilski nesreči dne 14. junija, da je dve uri po nesreči podlegel poškodbam. Cigava je bila krivda, poročilo ne pove. Pred par leti je bil pri meni na obisku. Tedaj je vozil sem in nazaj brez vsake nezgode. Po poklicu je bil mizar. Bil je priden delavec in tudi naprednega mlašenja. Zapustil nas je še veliko premlad. Star je bil 45 let; rojen je bil v Dragi pri Zatoni, in domači se mu je reklo Tiček, a v Clevelandu so mu rekli menda ravno zato Tiček. Pri njem sva bila z ženo na stanovanju lani, ko sva se mudila v Clevelandu na obisku. Poslovila sva se od njega nevede, da je bilo to zadnje slovo. Naj v miru počiva v hladnem grobu!

Tako je, cenjeni priatelji moji po širini Amerike. Nič kaj prida ni na tem puklastem svetu. Žena v bolnišnici, sin pri vojnih v bližini! Razstreljava! In na okrog ducat vagonih je bil enak napis in pod njim še posebej: "Strupeni plini!" Kadar tovor te vrste doseže Japonce, jim ni prijetno.

Naj se po vseh svojih močeh potrdijo dobiti kaj novih naročnikov ali pa prostovoljnih prispevkov zanj. Pozdrav vsem čitateljem in čitateljicam delavskoga lista Proletarca iz daljne Kalifornije od velikega Toneta.

potem se publikacija tiste članske tako spreminja?

Ker imamo pomozno akcijo, se mnogi rojaki, zlasti pa ščlani SNPJ izprašujejo, zakaj nismo mi tega sami vzeli v svoje roke ter pričeli delovati kot največja postojanka. In če je treba reševati kako politično vprašanje, zakaj prepričamo to drugim, ki bodo potem peli sebi slavospeve ter se na vsa usta bahali, kaj vse so storili za narod. Mi, ki smo napredni, pa bomo prišli v ozadje. Da, mi smo narodni vsaj po veliki večini. Saj se nismo bali boja za ime SNPJ, da je ostalo, kar je bilo že od ustanovitve sem. Sedaj se pa porivamo v ozadje. Ali mar nismo čudni ljudje? Da, smo.

Pri nas v metropoli se oznamuje, da bo Ameriško jugoslovansko udruženje sklicalo za dan 9. avgusta ogromno narodno zborovanje. To oglašata urendiški pomočnik "Ameriški Domovine" Marijan Urbančič in Jožko Penko, ki je zastopnik A. D. in političen agitator naše devetih metropolskih demokratskih strank, katera nam je dala sinja za župana in Johna Lokarja, za namestnika, da se lahko intervjuva v mestni hiši za politično službo kakršna "watchman" so much per hour.

To bo ogromna manifestacija. Na njej bo tudi nepovabljeni govor Martin L. Sweeney, proti kateremu nastopa clevelandsko meščansko časopisje sedaj, ko se poteguje za ponovno izvolitev v kongresno zbornik, ker ga imajo za pristaša ali zagovornika hitlerizma pa nasprotnika obrameb svoje lastne dežele Amerike. Sam prejšnji občinski svetnik John M. Novak ga označuje kot demokrat za "a cheap imitator of the number 1 Nazi". In tu so ljudje, ki bodo reševali primorske Slovence. Eni so za to, da se povabi Sweeney, drugi pa za to, da se ne. In vendar so vsi demokrati.

In kaj dela naša napredna skupina, kaj naša Čikaga? Sploh vsi skupaj. O da bi nas mogoč gledati naš Ivan Cankaroli z neba! Kako bi se začudil! Gotovo bi se razjokal od same žalosti ter zaklical kakor oni s križa: "Odpustite jim, saj ne vedo, kaj delajo!" In amen.

Frank Barbic.

Ako s Proletarcem soglašate, izrecite mu priznanje s pridobitvijo novega naročnika.

Prva slovenska pralnica se priporoča rojakom v Chicagu, Cicero in Berwynu.

Parkview Laundry Co.

FRANK GRILL in JOSEPH KOZDRIN, lastnika
Finja posrežba — Cene zimerne — Delo jamčeno

Telefoni: CANAL 7172—7173

1727-1731 W. 21st Street

CHICAGO, ILL.

DRŽAVLJANSKI PRIROČNIK

nova knjižica, ki daje poljudna navodila, kako postati AMERIŠKI DRŽAVLJAN. Poleg vprašanj, ki jih navadno sodniki stavijo pri izpitu za državljanstvo, vsebuje knjižica še v II. delu nekaj važnih letnic iz zgodovine Zedinjenih držav, v III. delu pod naslovom RAZNO, pa Proglas neodvisnosti, Ustava Zedinjenih držav, Lincolnov govor v Gettysburgu, Predsedniki Zedinjenih držav in Poedline države.

Cena knjižici je samo 50 centov z poštnino vred. Naročila sprejemata:

KNJIGARNA PROLETAREC
2301 South Lawndale Ave.,

CHICAGO, ILL.

ZA LICNE TISKOVINE

VSEH VRST PO ZMERNIH CENAH

SE VEDNO OBRNITE NA UNIJSKO TISKARNO

Adria Printing Co.

1838 N. HALSTED STREET, CHICAGO, ILL.

Tel. MOHAWK 4707

PROLETAREC SE TISKA PRI NAS

THE OLD DEAL LOOKS TO 1944

We have seldom encountered anything more revealing than the outburst of editorial hypocrisy which followed Senator Mead's decision to seek, with the President's blessing, the gubernatorial nomination in the New York Democratic primaries. Solemn lectures were read to Mr. Roosevelt about the wickedness of "politics as usual." His only business, he was told, was to get on with running the war, letting the political chips fall where they would. Clearly somebody's plans had been seriously upset by Mr. Roosevelt's action.

In their eagerness to censure the President, the anti New Deal editorial writers and columnist chose to overlook the fact that he is not only Chief Executive but head of his party. Our own criticism of Mr. Roosevelt is that he has been wrong to pretend he had no vital interest in the New York elections and that he ought not to have waited for the eleventh hour before coming into the open. Under our democratic system politics are the legitimate means of making ideas effective, and since Mr. Roosevelt's ideas are shared by vast numbers of his fellow-citizens he has not only a right but a duty to attempt to implement them.

Everyone knows that the contest in New York is not primarily between Mead and Bennett but between Roosevelt and Farley, between New Deal and the Old Deal. And the stakes are not the nomination for governor but control of the state delegation in 1944. Mr. Roosevelt has a vital interest in the nomination of his successor in the White House because he properly wants to see his policies continued in the crucial years after the war. And his opponents have every right to strive by political means to thwart his efforts—but let them not pretend that their virtue is his sin.

It cannot be denied that while the President has been absorbed by war problems the Old Dealers have been playing politics as usual and have hatched out a very pretty plot providing them with a two-way bet. Their Republican wing, without consulting the wishes of Wendell Willkie, titular party leader, has little Tom Dewey lined up as its candidate for the New York governorship—a safe man, willing to take orders from Herbert Hoover and Roy Howard and to accept Westbrook Pegler as unofficial publicity agent. On the Democratic side Mr. Farley, no doubt in consultation with the Southern Democrats who supported him for the Presidential nomination in 1940, has been busy garnering pledges for his boy Bennett, hoping that the only business of the state convention would be to ratify his choice.

If both Dewey and Bennett are nominated, it will matter little the Old Dealers which man wins. Bennett's victory would leave Farley in full control of the Democratic state machine and probably enable him, in cooperation with his friends from the poll-tax belt, to name the next Democratic candidate for President. On the other hand, a Republican victory would place Dewey in an excellent position in 1944 to take the prize which eluded his grasp in 1940. Thus either way the Old Dealers would be sure of a White House amenable to instructions during the critical post-war years.

This is a plot which must be thwarted if America is not to be swamped by a wave of reaction. The drafting of Senator Mead is a first step. Now rank-and-file Democratic and labor voters, whose ballots for years have made New York the spearhead of the New Deal, must rise their voices, must strive to cut the delegates out of the bag into which Mr. Farley has sewn them so tightly. But they must work fast, for the time available is woefully short.—The Nation.

WHAT THEY SAY?

Donald M. Nelson, head of the War Production Board:

"It looks as if we would have a rather long war. If that unhappy turns out to be the case, we are going to be tried very hard in every conceivable way. Yet we can face those trials without flinching, because I think we have learned some things about ourselves in these last few months."

"In the strictly material sense we have learned that we can do ever so much more than we thought we could do—that America's strength and resources are infinitely greater than we used to suppose. When this war ends we shall have the greatest opportunity any people ever had. We can make of our America just about anything we want to make of it. There is no purely material obstacle in our way that we cannot master."

"More important than that, even, is the fact that we are rediscovering our own unity of purpose. And that is a unity that arises from our freedom. We have in America the one great common aim which all free men must have—to perfect and make better our freedom, to guard it fiercely and to fight for it because we know its worth and to make it mean real freedom for all of us in all ways."

—Common Council.

Forced Labor for Conquered Countries

Memo to Schickelgruber: You lead a Greek to a factory but you can't make him work. A Reuter's dispatch from Berlin states that thousands of Greek men and women are being shipped to Germany for forced labor.

Germany is also drafting thousands of Norwegians for work on German airfields and fortifications. You can lead a Norwegian to a factory

also.

Senator Robert Wagner, of New York:

"I do not say that all criticism of the Price Administration is unfounded. I do say that every grasping landlord, every speculator in war materials and consumers' goods, every producer reaching out for undue profits at the nation's expense, is today ganging up on the OPA. It therefore behooves the overwhelming majority of Americans—producers, property owners, consumers—who appreciate its supreme importance in the en-

PROLETAREC

THE MARCH OF LABOR

About A Second Front

We have consistently refused to join in a rising cry for a second front against Nazi Germany now. Not because we are opposed to such a move; indeed, we question whether the final defeat of Hitler can be achieved without an invasion of Europe; but because we prefer to leave that decision to somebody who ought to know more than we about warfare, we have held our peace.

Now we are hearing some students of war answering back. They admit that a European front is necessary. But, they warn, not now.

Well, we'll take our military leaders' word for it; we're not ready for a European invasion.

But why aren't we? Hadn't the president been inching into this slaughter for a long time before Pearl Harbor? Since he stuck out our collective chin to be punched, why did he not arm us in advance with the weapons to carry on the fight?

To stop here would be to hurl a slur at Mr. Roosevelt. And since we are not writing a personal smear we'll answer our own question.

The reason we had to get into a war BEFORE preparing to fight it is that we are a political democracy. Note the period. We are a POLITICAL democracy. And a political democracy just can't levy the taxes and demand the sacrifices in peace time that are necessary to build a winning war machine against totalitarian competition.

We are not suggesting that America would have done well to abolish political freedom and follow in the footsteps of Adolf Hitler. What we want to say, however, is that—

We are paying a high price now for our failure to extend our democracy into the realm of economics.

While a political democracy can't prepare for a major war effort in advance, a political autocracy can.

AND SO COULD AN ECONOMIC DEMOCRACY

But a political democracy which tolerates an economic autocracy, which is what the private profit system has become, must be divided and, therefore, weak.

It's not Mr. Roosevelt's fault that we have to wait while we build our strength. It's the fault of all of us who tolerated a system which sought profit in supplying other nations with arms and evaded the work and taxes that would have had to be used to make our own nation strong.

We're paying a high price now and will pay in the future for holding fast to an economy which could not function within the limits of a political democracy. We're paying for the desperate and senseless efforts to revive an economy which should have been wisely helped to die. Our military weakness can be traced back through the bleak decade of enforced idleness for millions, through the senseless era of planned scarcity and planned destruction, through the apple-selling period, through all the cruel experimentation with human misery for the salvation of private capitalism.

That's why this nation, and Britain too, lack military machines which can start rolling and continue to roll until the enemy is crushed. We haven't been living right. In refusing social democracy we have been risking our future.—Reading Labor Advocate.

RUSSIAN WAR RELIEF

"Hold That Front!" is the keynote of an intensified summer drive for funds by the Chicago committee of Russian War Relief, 80 E. Jackson, which announced today that current advances by Nazi armies into Soviet territory make it necessary to step up contributions for the relief of additional hundreds of thousands of civilian victims.

The "Hold That Front!" slogan is being emblazoned on thousands of postcards which are rotogravure reproductions of a dramatic poster portraying Russian fighters holding off the common enemy, as a though Yankee trooper, symbolizing America's might, moves forward to aid the defenders.

Window stickers and streamers carrying the slogan are also being prepared for distribution.

Russian War Relief has spent more than a million and a quarter dollars to date for supplies purchased in this country and sent under convoy to Russia to alleviate sufferings of soldiers and civilians. The organization was created for the sole purpose of raising funds for medical supplies, clothing and other civilian necessities.

Russian War Relief operates under the prescribed regulations of the President's Committee on War Relief Agencies.

Officers of the Chicago committee are: Dr. Dallas B. Phemister, chair-

AUTO WORKERS MEET IN WAR TIME

The convention week of the Automobile Workers of America (CIO) draws attention to an amazing miracle in organization and development. Only a few years ago all of the little splinter union-spoilers were puttering round Detroit. Now the Auto Workers have the biggest—and one of the best—unions on this continent.

During the past twelve months this union has telescoped ten years of growth and experience into one. As old plants have been converted and new ones built, green members had to be taken in by the hundred thousands. Union feeling, union discipline, had to be developed fast. The special convention held in Detroit some months ago grew out of this need. And the highly satisfactory results of that conclave were a measure of the success of the union leaders.

The union is to be particularly congratulated on the way in which it has kept work and union membership open to Negroes and on the alert and patriotic way in which it has countered Ku Klux and other forces of reaction in the Detroit area. The Auto Workers have thrown all their power into the manufacture of the arms of war. In their key position in the airplane and tank industries they are giving every last ounce of energy.

Their products flow in a widening stream to our forces on every battle line. But while these men and women supply the forces fighting for liberty in Russia and Egypt, they also stand up for liberty in Detroit and Los Angeles.

The movement to call future conventions only biennially suggests that the Auto Workers feel that their crucial period of growing pains is ended. They now have a unified membership and settled policies. What they look forward to is steady growth and consolidation of positions. The Proletarians congratulate them on their progress and wish them success in their deliberations.—The New Leader.

A. F. L. AGAINST WAGE FREEZING

Calling upon President Roosevelt and Congress to reject all arbitrary proposals for wage freezing by legislation or decree, President William Green of the American Federation of Labor recently made public the Federation's program for inflation control, based upon the principle of equality of sacrifice.

"This is a matter of life and death to every American worker," Wm. Green declared. "It is a matter of life and death to the free labor movement of our country.

"In the midst of our war against the Axis Powers, we are faced with another, internal war against inflation," W. Green continued. "Selfish interests are trying to win the battle against inflation by making the great masses of our people the victims. This is the surest way of losing the war against Hitler.

"Labor hates and fears inflation more than any industrialist or capitalist or public official. The wealthy will lose only part of their money from inflation. The workers stand to lose their health and their lives.

"But labor values freedom above life itself and it will unalterably and uncompromisingly oppose with all its strength any attempt to destroy its economic freedoms on the pretext of preventing inflation.

"This is why the American Federation of Labor now submits to the President and to Congress a program of inflation control which safeguards labor's democratic rights yet effectively anchors the cost of living and is fair to all."

FOOD SHORTAGES AHEAD

We are neither surprised nor resentful about the warning, which President Roosevelt issued this week, that we are due for shortages in certain items of food. How could it be otherwise with America acting as not only the arsenal but the breadbasket of many fighting nations?

However, while we are willing to "take it" if sacrifice is required for the common welfare, we submit that every additional call for common self-denial in the present crisis adds justification for the Socialist program for the common ownership of the nation's resources.

If, when the very life of the nation is at stake and the utmost of efficiency is required, we are asked to fight and die together, save, salvage and sacrifice together, why should we not own together and work together for the building of a higher civilization and a more human economy now and in the future?

At times like this the fallacy of talk about "national unity" is made doubly apparent by the fact that the real wealth of the nation is owned by a small section of the population while many millions are without any real stake in whatever prosperity may exist.

How much deeper into the slough of financial ruin must we sink, how much more must we sacrifice, before we will end the basic injustice that divides people by inaugurating a socialized economy that truly functions for the common welfare?—Reading Labor Advocate.

SARAJEVO--28 YEARS AFTERWARDS

Harry Elmer Barnes in The Progressive

Twenty-eight years ago, June 27, a tubercular youth fired a shot which was very literally and tragically "heard round the world." The heir to the Austro-Hungarian throne, Franz Ferdinand, and his morganatic wife, were drilled with bullets from an automatic pistol.

The assassination well illustrates the element of accident in history. If the Archduke's chauffeur had not become confused and disobeyed orders, he would not have slowed down at the place where Princip stood waiting, and his royal master might have escaped death.

Tough the killing of the Archduke was specifically a combination of plot and accident, it was, in its larger aspects, a turning-point in human history and the logical culmination of world developments over a generation.

Divided Into Armed Camps

Patriots have been urging war for revenge or glory. Bankers and investors were seeking outlets in overseas areas. Manufacturers were struggling for raw materials and merchants for foreign markets. High tariff walls were thrown up by selfish and short-sighted national interests.

Great armies and navies were constructed, theoretically to perpetuate peace through fear of the consequences of war. Great alliances divided Europe into two armed camps. Secret treaties imposed on government belligerent obligations of which the masses had no inkling. When suspicions arose about international commitments the statesmen blandly lied about embarrassing commitments.

Andrew Carnegie was building peace palaces, peace conferences were being held, war was proclaimed at an end, and peoples generally lived in fool's paradise until Princip's pistol brought them face to face with the stark penalty for their folly and complacency.

War dropped suddenly upon Europe as a result of the aggression of Serbia, France, and Russia; the fear and blundering of Austria-Hungary; and the delay, stupidity and diplomatic involvements of Germany, Great Britain and Italy.

The immediate results of the great conflict were appalling. Twenty-six million soldiers and civilians went prematurely to the grave. Many more were wounded, widowed, or orphaned. The total immediate economic cost of the war ran to over \$335,000,000,000. Democratic government was everywhere suspended to meet the strains and stresses of wartime activity. It was hoped, however, that out of the conflict would come a settlement which would create Utopia and constitute adequate compensation for the gigantic losses of the war period.

But the post-war developments brought worse calamities than the days of carnage. Instead of a generous and statesmanlike peace, we had one of the most vindictive and calamitous settlements in human history. The world has not yet escaped from its disastrous consequences; indeed, it may never do so.

The ideals of the Great Crusade ignominiously collapsed. Twenty-eight years after the pistol shots at Sarajevo the world finds itself in a far more menacing situation than on June 28, 1914.

We were to suppress super-patriotism, but by 1920 there were in Europe 30 national states instead of the 18 of 1914. And the patriots were more active than ever. Imperialism is stalked, disguised in part under the benevolent false front of the mandate system.

Almost Nothing Achieved

Democracy was in greater eclipse, both in theory and practice than at any other time since the failure of the Revolution of 1848. We had more tariff walls and higher ones. The one serious effort to secure a custom union between Germany and Austria was outlawed by a political vote of the World Court.

Armaments were greater than ever before. In spite of the "war to end war," the nations of the world were spending seven times as much for war purposes in 1938 as in 1913. Secret diplomacy still prevailed. There were more sore spots in Europe to provoke war in 1939, than existed in 1914, such as Bosnia, Alsace-Lorraine and the Straits. The Lausanne Conference of 1932 testified to the economic impasse Europe constructed for itself in 1919-20.

Further, we leaned on slender reeds to protect ourselves against the international racketeers who at home perpetuated the military system. It was discredited by the impotence in the Japanese, Ethiopian, and Spanish crises. The World Court rarely dealt with issues which provoked wars. The Kellogg Pact was so hamstrung by the reservations, which were unknown to the public of the world, that it was literally transformed into the first great world pact committed to the moral approval of all probable types of war.

Such is the heritage which came down to us from the pistol shots on Appelquay in Sarajevo, about 11 a. m. on St. Vitu's Day, June 28, 1914. But the lesson has seemed to teach us nothing at all.

Lynchers to Be Investigated

The past four weeks saw as many lynchings in the South as occurred all of last year. Attorney General Francis Biddle, in an effort to put an end to mob law breaking, has ordered the FBI to investigate the lynching of Willie Vinson, a Negro, on July 20. The investigators will try to learn the identity of the lynchers—if the probe is successful, they will be prosecuted under the Federal Civil Rights statute.

To be a judicious and sympathetic listener will go far toward making you an agreeable companion.—A. L. Jack.

Put off thy cares with thy clothes; so shall thy rest strengthen thy labor; and so thy labor sweeten thy rest.—Quarles.

It is impossible for that man to despise who remembers his Creator is omnipotent.—Jeremy Taylor.

E. A. Kelloway, Omaha, Nebr., secretary of the advisory council, told the group that "short fed, half-finished cattle will cut our meat supplies seriously."

Reports of the individual cattle feeders—from California to Ohio—confirmed the statements of Kelloway and Pickell.

OVERSEAS DRAFT FOR CANADA

After a long contested and bitter struggle, which included a national plebiscite, the overseas draft in Canada is considered imminent. The bill was passed in the Canadian Commons, and is being sent on to the Senate. It is expected to be passed by